

Sygn. akt III Ca 1935/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SO Marcin Rak

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko J. L.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 21 września 2015 r., sygn. akt VIII C 535/11

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Andrzej Dyrda SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 1935/15

UZASADNIENIE

Powódka A. M. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego J. L. kwoty 7.330,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych tytułem zwrotu nakładów koniecznych poniesionych przez powódkę w celu doprowadzenia lokalu przy ul. (...) do stanu używalności. Swoje roszczenie wywodziła z art. 675 § 1 k.c. znajdującego odpowiednie zastosowanie w niniejszej sprawie, w związku z art. 471 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwany podnosząc zarzut braku legitymacji biernej po stronie pozwanej zauważył, że mieszkanie, które jest przedmiotem niniejszego postępowania, zostało zakupione przez strony, a następnie przekazane w użyczenie matce pozwanego, tj. A. L. (1), która zamieszkiwała w nim po dokonaniu stosownych nakładów pozwalających jej na zamieszkiwanie w rzeczonym

lokalu. Pozwany podnosił, iż strony w tym czasie zamieszkiwały w lokalu stanowiącym własność A. L. (1). Pozwany wskazał, że nakłady, które poniosła jego matka, zostały przez nią sfinansowane, zaś część urządzeń otrzymała ona od rodziny w formie darowizny. Zatem opuszczając lokal mieszkalny A. L. (1) zabrała z powrotem nakłady, które poniosła na użytkowaną rzecz. Zdaniem pozwanego, A. L. (1) miała prawo tak uczynić, ponieważ zgodnie z art. 713 k.c. w związku z art. 755 k.c., biorący do użytkowania, jeżeli poczynił nakłady lub wydatki na rzecz – inne niż koszty utrzymania rzeczy używanej – może je zabrać z powrotem. Pozwany dodał, że nakłady, które poniosła A. L. (1) były konsultowane i dokonane za zgodą stron.

Pozwany podniósł również zarzut z art. 618 § 3 k.p.c. Wskazał bowiem, że przepis ten stosowany odpowiednio formułuje zakaz dochodzenia roszczeń przewidzianych w § 1 tegoż przepisu, a w szczególności wzajemnych roszczeń współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy. Skoro zatem wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 listopada 2010r. sygn. akt I RC 933/10 został przeprowadzony także podział majątku, wszelkie ewentualne roszczenia z tytułu rozliczenia nakładów winny być dokonane w tamtym postępowaniu.

Odnosząc się do podstawy prawnej żądania pozwu pozwany podniósł, że w niniejszej sprawie nie można powoływać się na art. 675 § 1 k.c. w związku z art. 471 k.c., ponieważ nie ma w tejże sprawie mowy o umowie najmu łączącej zarówno strony postępowania jak i osoby trzecie. Zdaniem pozwanego, trudno uznać pozwanego za dłużnika w rozumieniu art. 471 k.c. Pozwany podkreślił nadto, że strony łączyła z A. L. (1) umowa użyczenia polegająca na bezpłatnym używaniu przez matkę pozwanego mieszkania położonego w Z. przy ul. (...). Dlatego też w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego o użyczeniu oraz stosowane odpowiednio przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Dodatkowo pozwany zakwestionował zakres robót wykonanych przez powódkę jako niezbędnych do naprawienia szkody spowodowanej rzekomym działaniem pozwanego.

Pismem z dnia 28 kwietnia 2014r. powódka ograniczyła powództwo o kwotę 1.851,08 zł i w tej części na rozprawie w dniu 7 września 2015r. cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia.

Na rozprawie w dniu 1 lipca 2015r. powódka oświadczyła, że roszczenie objęte roszczeniem pozmem dotyczyło zwrotu nakładów koniecznych poniesionych przez powódkę w celu doprowadzenia lokalu przy ul. (...) do stanu używalności, nie jest natomiast roszczeniem o zwrot należności za obniżenie wartości lokalu w stosunku do stanu ustalonego przy podziale majątku.

Sąd Rejonowy w Zabrzu wyrokiem z dnia 21 września 2015r. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 1.851,08 zł z ustawowymi odsetkami 10 maja 2011r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Nadto zasądził do powódki na rzecz pozwanego 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrzu kwotę 958,16 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że małżeństwo powódki A. M. oraz J. L. zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 listopada 2010r. sygn. akt I RC 933/10. W punkcie piątym tegoż wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że w skład majątku dorobkowego stron wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...) oraz 1/2 udziału w odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...).

W punkcie szóstym Sąd Okręgowy dokonał podziału wyżej wskazanego majątku dorobkowego w ten sposób, że nieruchomościę opisaną w pkt 5a przyznał na własność powódce A. L. (2), a nieruchomościę opisaną w pkt 5b przyznał na własność pozwanemu J. L., zobowiązując jednocześnie pozwanego do dokonania spłaty na rzecz powódki tytułem rozliczenia majątku kwoty 2.000 zł w czterech ratach miesięcznie po 500 zł, poczynając od dnia prawomocności wyroku. W wyroku Sąd nie zobowiązał pozwanego do wydania powódce spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...), pozwany w tym postępowaniu nie wyartykułował również zobowiązania wobec powódki do wydania tego lokalu.

Ani powódka ani pozwany nigdy nie zamieszkali w lokalu położonym w Z. przy ul. (...). Natomiast strony łączył z A. S. (poprzednio L.) stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy użyczenia, która polegała na bezpłatnym używaniu przez matkę pozwanego mieszkania położonego w Z. przy ul. (...).

W dniu 1 grudnia 2010r. pozwany przekazał powódce w kopercie klucze do lokalu położonego w Z. przy ul. (...), które zdała jego matka, zanosząc je do przedszkola, do którego uczęszczała córka stron W..

Po odebraniu kluczy z przedszkola powódka udała się do lokalu przy ul. (...) w Z. i spostrzegła, że mieszkanie znajdowało się w złym stanie technicznym i nie nadawało się do zamieszkania. W szczególności zerwane były panele podłogowe, w kuchni brak było kuchenki gazowej oraz zlewozmywaka wraz z baterią, w łazience – brak umywalki z baterią, zdjęto wodomierze oraz usunięto bezpieczniki instalacji elektrycznej, która znajdowała się w złym stanie. W mieszkaniu brak było także jednego zamka do drzwi wejściowych.

Matka pozwanego A. S. w chwili wyprowadzki z lokalu ul. (...) w Z. zabrała część wyposażenia tego mieszkania, a to muszlę, umywalkę zlewozmywak, karnisze, panele i meble, wodomierze, zamek w drzwiach, kontakty elektrycznych, te rzeczy które zakupiła lub otrzymała w związku z remontem tego lokalu.

Pismem przedprocesowym z dnia 15 grudnia 2010r. powódka wezwała pozwanego do przywrócenia właściwego stanu technicznego lokalu tak, by nadawał się do zamieszkania, wyznaczając mu w tym celu termin do dnia 30 grudnia 2010r. Powódka zastrzegła, że wykona niezbędne prace remontowe korzystając z usług firmy remontowej, a następnie będzie dochodzić od pozwanego zwrotu kosztów poniesionych z tego tytułu.

W piśmie z dnia 30 grudnia 2010r. pozwany zakwestionował stanowisko powódki wskazując w szczególności, że żądanie przywrócenia lokalu położonego przy ul. (...) jest w istocie żądaniem jego ulepszenia na koszt pozwanego, co nie znajduje żadnego uzasadnienia faktycznego ani prawnego. W tej sytuacji powódka zakupiła elementy wyposażenia mieszkania i materiały budowlane oraz zleciła przeprowadzenie prac remontowych profesjonalnemu podmiotowi.

Biegły H. K. określił w swej opinii zakres rzeczowy koniecznych do poniesienia nakładów celem doprowadzenia mieszkania przy ul. (...) do stanu używalności, a to: w pokoju – zerwanie starych tapet ze ścian i zagruntowanie podłoża, uzupełnienie brakujących kasetonów na suficie, malowanie farbą emulsyjną x2 kasetonów styropianowych na suficie, ułożenie na styk tapet papierowych wytłaczanych na ścianach, malowanie farbami emulsyjnymi, nowych tapet x2, ułożenie nowych paneli drewnopodobnych na podłodze zgodnie z instrukcją montażu, zabudowanie cokolków przyściennych z PCV, mycie okien po robotach malarskich, w kuchni – zerwanie starych tapet i zagruntowanie podłoża, zagruntowanie tynków dawniej malowanych na suficie, malowanie farbą emulsyjną x2 tynków na suficie, ułożenie na styk tapet papierowych wytłaczanych na ścianach, malowanie farbami emulsyjnymi nowych tapet x2, zabudowanie zlewozmywaka jednokomorowego w szafce stojącej łącznie z baterią zlewozmywakową, spustem i przelewem oraz syfonem zmywakowym i wykonanie próby szczelności, wykonanie próby szczelności urządzenia gazowego, wydanie stosownego dokumentu z dokonanej próby, mycie okna po robotach malarskich, mycie podłóg wyłożonych płytkami ceramicznymi po robotach malarskich, w łazience – zagruntowanie ścian i sufitów dawniej malowanych, malowanie farbą emulsyjną sufitu x2, malowanie farbą emulsyjną ścian x2, zabudowanie gniazda wtykowego z bolcem, zabudowanie baterii wannowej z próbą szczelności, zabudowanie umywalki fajansowej wraz z baterią umywalkową, spustem i przelewem oraz syfonem umywalkowym – próba szczelności, zabudowanie ubikacji porcelanowej wraz z spłuczką stojącą i sedesem – próba szczelności, zabudowa liczników antymagnetycznych wody zimnej i ciepłej – próba szczelności, odbiór i plombowanie, zabudowanie klamek z szyldami w drzwiach łazienkowych, w przedpokoju – zagruntowanie ścian i sufitów dawniej malowanych, malowanie farbą emulsyjną sufitu x2, malowanie farbą emulsyjną ścian x2, zabudowanie zamka w drzwiach wejściowych, zabudowanie klamek z szyldami w drzwiach wejściowych. Biegły nie uznał natomiast za nakłady konieczne: malowanie farbą olejną stolarki okiennej i drzwiowej oraz grzejników żeliwnych, przetarcia i naprawy miejscowej tynków na ścianach po zerwaniu starych tapet, ułożenie paneli podłogowych w przedpokoju, zakupu i montażu karniszy oraz punktów świetlnych, zabudowania gniazd wtykowych i wyłączników poza jednym gniazdkiem wtykowym z bolcem w łazience oraz zabudowania kratki wentylacyjnej w łazience.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd wskazał, że powódka wywodziła swe roszczenie z art. 675 § 1 k.c. w zw. z art. 471 k.c. Sąd Rejonowy wskazując na istnienie zasadniczej różnicy pomiędzy odpowiednim stosowaniem a analogią z przepisu ustawy oraz na okoliczność reprezentowania powódki przez profesjonalnego pełnomocnika, Sąd ten uznał, że przepisy te nie mogą mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Sąd Rejonowy wskazał, że nie można wywodzić roszczeń powódki z art. 675 § 1 k.c., który statuuje obowiązek zwrotu rzeczy w stanie niepogorszonym przez najemcę po zakończeniu najmu. Sąd wskazał, że strony nie były związane umową najmu, ani umową użyczenia, dlatego też w realiach niniejszej sprawy brak podstaw do zastosowania art. 675 § 1 k.c. w związku z art. 471 k.c. ani wprost, ani też odpowiednio.

Sąd wskazał, że podstawowym obowiązkiem profesjonalnego pełnomocnika przy formułowaniu powództwa jest prawidłowe wskazanie podstaw faktycznych pozwu. Ponadto obowiązkiem profesjonalnego pełnomocnika w ramach formułowania podstaw faktycznych powództwa jest również nie tylko wskazanie materiału procesowego lecz także zakwalifikowanie przedstawionego materiału procesowego na potrzeby wydania przez sądy orzeczenia. Mimo braku konieczności wskazania wszystkich możliwych podstaw prawnych żądania nieprecyzyjnie przedstawionego lub zbyt wąskie określenie, lub też błędne przytoczone stanu faktycznego sprawy może narazić na oddalenie powództwa, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

W niniejszej sprawie Sąd nie dopatrył się podstawy prawnej do zasądzenia od pozwanego należności objętej pozwem w przedstawionym stanie faktycznym. Pełnomocnik powódki wywodził roszczenie powódki z obowiązków powoda wynikających ze stosunku prawnego najmu, właściciela ograniczonego prawa rzeczowego - spółdzielczego prawa do lokalu. Pozwany nie był jednak najemcą powódki, ani nie wiązała ich umowa użyczenia, które określały obowiązki najemcy, czy biorącego w użyczenie po rozwiązaniu tego stosunku prawnego. Wspólność prawa do spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w Z. ustala skutek podziału majątku wspólnego.

W wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach wydanym w dniu 4 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt I RC 933/10 Sąd nie sformułował obowiązku pozwanego wydania powódce spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w Z.. Pozwany również takiej deklaracji nie złożył w toczącym się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygn. akt I RC 933/10 postępowaniu. Pozwany w tym lokalu nie zamieszkiwał, a zamieszkiwała w nim osoba trzecia, matka pozwanego na podstawie umowy użyczenia zawartej z powódką i pozwanym. Sąd wskazał, że to matka pozwanego dokonała zmian w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w Z. i mieszkanie po jej wyprowadzce nie nadawało się do zamieszkania, a w konsekwencji to nie działanie pozwanego skutkowało zmianami w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w Z.. Z tych względów Sąd stwierdził brak legitymacji biernej pozwanego J. L., natomiast kwestia ewentualnej odpowiedzialności A. S. nie jest przedmiotem niniejszego postępowania.

Sąd umorzył postępowanie w zakresie kwoty 1.851,08 zł w oparciu o art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 203 § 1 k.p.c. wobec cofnięcia przez powódkę pozwu o tę kwotę, co nie było sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od tego orzeczenia, zaskarżając go w punkcie 2, zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezasadnym przyjęciu, że na J. L. nie ciążył prawny obowiązek wydania powódce lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Z., a skutek tego uznanie, że pozwany nie miał legitymacji biernej w sprawie, podczas gdy w rzeczywistości na mocy wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Gliwicach, sygn. akt I RC 933/10 na pozwanym ciążył obowiązek wydania lokalu powódce, wobec tego, że strony w postępowaniu sygn. akt I RC 933/10 dokonały podziału majątku wspólnego w ten sposób, że lokal położony w Z. przy ul. (...) nabyła na wyłączną własność A. L. (2), zaś J. L. zrzekł się udziału w prawie do tego lokalu i zobowiązał się na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach wydać ten lokal powódce.

Na tych podstawach wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 5.479,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego

na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych, za postępowanie przed Sądami obu instancji, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

Pozwany, na rozprawie apelacyjnej, wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Wyprowadzone z nich wnioski były prawidłowe w szczególności co do braku legitymacji procesowej biernej. Wskazane w pozwie jak również w toku postępowania podstawy prawne dochodzonego roszczenia, tj. art. 675 § 1 k.c. w zw. z art. 471 k.c., nie doprowadziły do skutecznego przypisania odpowiedzialności pozwanemu. Podzielając w pełni rozważania Sądu Rejonowego, Sąd Okręgowy zwraca nadto uwagę, że stosunek współwłasności do przedmiotowej nieruchomości wygasł dopiero z dniem prawomocności wyroku rozwodowego z dnia 4 listopada 2010r., tj. w dniu 26 listopada 2010r. Lokal ten został wydany w dniu 1 grudnia 2010r.

Wskazać nadto należy, że to nie pozwany, a osoba trzecia, jego matka, dokonała modyfikacji w przedmiotowym lokalu mieszkalnym pozbawiając go możliwości użytkowania. Dokonanie tych czynności nastąpiło od dnia 4 listopada 2010r. do chwili uprawomocnienia się wyroku rozwodowego.

Wskazane powyżej okoliczność wyłącza również możliwość przypisania pozwanemu odpowiedzialności z tytułu samoistnego posiadania opartej na podstawie art. 224 k.c.

Z tych względów, nie stwierdzając wskazanych w apelacji błędów w ustaleniach faktycznych, Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a to wobec wygrania tego postępowania w całości przez pozwanego i stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Koszty te ustalono zgodnie z § 6 pkt 4 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 poz. 461 z późniejszymi zmianami).

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Andrzej Dyrda SSO Marcin Rak